

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Zvukové kulturní dědictví a jak se o ně staráme v ČR?

PhDr. Iva Horová

Národní technická knihovna

MU KISK, 15. 12. 2021

Obsah přednášky

- Terminologie, druhy nosičů zvuku, historie zvuku.
- Základní zásady péče.
- Digitalizace a zpřístupňování.
- Jak to vypadá v zahraničí.
- Aktuální situace v ČR.
- Významné výstupy.
- Portál Národní fonotéka. Projekt Nový fonograf.

Terminologie a pojmy

- „Národní fonotéka“
- portál
- virtuální fonotéka / digitální archiv / knihovna / fonotéka
- paměťové instituce / soukromé subjekty
- agregátor, sklízení
- zvukový záznam / nahrávka / dokument
- etiketa / váleček atd.
- evidence / popis / katalogizace
- matriční číslo / objednáací číslo
- bibliografický záznam – bibliografie
- diskografický záznam – diskografie
- souborný katalog
- kurátor / sbírka / fond

„Národní fonotéka“

- bibliotéka - filmotéka – artotéka – fonotéka
- nosiče všech typů:
fonografy (válečky), magnetické pásy, gramofonové desky,
CD, audiokazety, minidisky ...
- ve formátu analog i digital (digital born)
- důležitá jsou i **technická zařízení**
- jde o zvukové dokumenty se vztahem k území ČR,
částečně i ze Slovenska

Typologie nosičů – podle záznamu

Základní **způsoby analogového záznamu zvuku:**

- mechanický záznam
 - na fonografické válečky, různorodé formáty gramofonových desek a další méně obvyklé formáty záznamu (užívané například v hracích strojích)
- optický záznam
 - byl využíván především ve filmovém průmyslu, pro samotný zvukový záznam pouze výjimečně
- magnetický záznam
 - záznam na drátu, všechny druhy magnetofonových pásů, analogové magnetofonové kazety

Historie zvuku

- Jak se jmenuje nejstarší záznamové médium?
- Z čeho se obvykle vyrábělo?

• Historické:

- fonoválečky
- „berlinerky“
- drátofony
- šelakové desky

• Novodobé:

- vinylové desky
- kompaktní disky
- pásy
- kazety

NTK

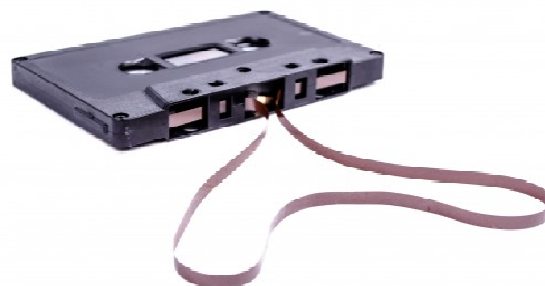
50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Nosiče

Historie zvuku

- **Kdo a kdy vynalezl záznam zvuku?**
- **K jakému původně účelu?**
- **A jak se nazývají první přehrávače?**

Édouard-Léon Scott de Martinville

From Wikipedia, the free encyclopedia

Édouard-Léon Scott de Martinville (25 April 1817 – 26 April 1879) was a French printer, bookseller and inventor who lived in Paris.

He invented the earliest known sound recording device, the **phonautograph**, which was patented in France on 25 March 1857.^{[1][2][3]}

Contents [hide]

- Early years
- Phonautograph
- Rediscovery of the *Au clair de la Lune* recording
- Publications
- References
- Further reading
- External links

Early years [edit]

As a printer by trade, he was able to read accounts of the latest scientific discoveries and became an inventor. Scott de Martinville was interested in recording the sound of human speech in a way similar to that achieved by the then-new technology of photography for light and image. He hoped for a form of **stenography** that could record the whole of a conversation without any omissions. His earliest interest was in an improved form of stenography, and he was the author of several papers on **shorthand** and a history of the subject (1849).^[4]

Phonautograph [edit]

From 1853 he became fascinated in a mechanical means of transcribing vocal sounds. While proofreading some engravings for a physics textbook, he came across drawings of auditory anatomy. He sought to mimic the working in a mechanical device, substituting an elastic membrane for the **tympa**num, a series of levers for the **ossicle**, which moved a stylus he proposed would press on a paper, wood, or glass surface covered in **lampblack**. On 26 January 1857, he delivered his design in a sealed envelope to the French Academy.^[4] On 25 March 1857, he received French patent #17,897/31,470 for the phonautograph.^[5]¹³, footnote 85

To collect sound, the **phonautograph** used a horn attached to a diaphragm which vibrated a stiff **bristle** which inscribed an image on a **lampblack**-coated, hand-cranked cylinder. Scott built several devices with the help of acoustic instrument maker **Rudolph Koenig**.^[6] Unlike **Thomas Edison's** later invention of 1877, the **phonograph**, the phonautograph created only visual images of the sound and did not have the ability to play back its recordings. Scott de Martinville's intention was for the device's waves to be read by humans as one would read text, which proved unfeasible. ^[7]

Scott de Martinville managed to sell several phonautographs to scientific laboratories for use in the investigation of sound. It proved useful in the study of vowel sounds and was used by **Franciscus Donders**, **Heinrich Schneebeli** and **Rene Marage**. It also initiated further research into tools able to image sound, such as Koenig's **manometric flame**.^[4] He was not, however, able to profit from his invention, and spent the remainder of his life as a bookseller dealing in prints and photographs, at 9 Rue Vivienne in Paris.^[1]

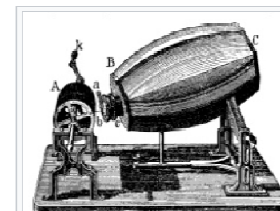
Scott de Martinville also became interested in the relationship between linguistics, people's names and their character, and published a paper on the subject (1857).^[4]

Édouard-Léon Scott de Martinville

Édouard-Léon Scott de Martinville

Born	25 April 1817 Paris, France
Died	26 April 1879 (aged 62) Paris, France
Residence	Paris, France
Nationality	French
Occupation	Printer Bookseller
Known for	Inventing the earliest known sound recording device

Phonautograph.
B, C, barrel with opening at D; e, brass tube with membrane and style at A and microlite glass on top which the position of the sound points can be regulated; a, handle to turn cylinder (L) covered with lampblack paper.

Dictionary illustration of a phonautograph. The barrel is made

fonautograf - patentovaný ve Francii 25. 3. 1857

vytvářel jen vizuální obraz zvuku, nedokázal zpětně nahrávku přehrát (na rozdíl od Edisonova fonografu z r. 1877)

Stručně z historie zvuku (1)

- **1877** první záznam a reprodukce zvuku: T. A. Edison vynalezl fonografické medium – váleček
- **1888** Emil Berliner – vynalezl plochou desku
- **1891** první známá nahrávka na fonoválečku na českém území
- **1901** první známá nahrávka na gramofonové desce v českém jazyce
- **1923** první vysílání Českého rozhlasu (Radiojournalu)

Stručně z historie zvuku (2)

- **1910** první myšlenky o národní fonotéce – prof. J. Zubatý
- **1928** – 1934 úsilí ČAVU vybudovat "velký, všestranný a obecně užitečný archiv gramofonický a fonografický,"
– základem archivu 506 matric
- **1930** založena **ESTA** a **Ultraphon** = první ryze česká gramofonová vydavatelství
- rozvoj gramofonového průmyslu před 1. sv. válkou

Stručně z historie zvuku (3)

- 1946 po znárodnění: **SUPRAPHON**, Gramofonové závody
- PANTON, Opus
- Archiv ČAV přechoval historické matrice až do r. 2002
- nové technologie a nosiče
- stále chybí instituce typu Národní zvukový archiv
- pokusy v 90. letech 20. století neúspěšné
- znovu oživeno s příchodem Virtuální národní fonotéky

Historie zvuku

- Jak se nazývá střed desky?
- Podle čeho lze jednoznačně identifikovat desku ?

Etikety

Kde domov můj z roku 1901

Název: **Kde domov můj**

Interpret: Franz Pacal

Místo: Vídeň

Vydavatel: Berliner

Matrice: **72640**

Rozměr: 17,5 cm

Rok: **1901**

Proč uchovávat a chránit zvukové nosiče?

- fyzická degradace nosičů = **ztráta obsahu**
- zastarávání technického vybavení
 - pro řadu ZN neexistuje původní reprodukční zařízení či jiné potřebné komponenty
 - Vědomosti odcházejí s odborníky oboru:
 - sběratelé/fandové, opraváři/technici
- POZNÁNÍ LIDSKÉ KULTURY, HISTORIE, atd.
- **je důležité je zachovat nahrávky pro budoucí generace**
- **ochrana/záchrana národního kulturního dědictví**
- **SOUČÁST EVROPSKÉHO KULTRUNÍHO KONTEXTU**

Důležité faktory komplexní péče o ZD

- stav evidence a katalogizace
- podmínky pro skladování
- omezit ohrožující činitele
- přehrávací technika
- kvalifikované/poučené pečující osoby
- nutnost pravidelných kontrol stavu a obsahu
- nároky na pracovní kapacity a finance
- ochrana x dostupnost
- digitalizace a redigitalizace → jediná cesta k trvalé záchraně

Zásady ochrany a digitalizace ZN (1)

1. ochrana fyzických nosičů
 2. ochrana digitálních dat
- Technický standard **IASA TC03** (Technical Committee, The safeguarding of the Audio Heritage: Ethics, Principles and Preservation Strategy)
 - Fyzická **ochrana**:
 - skladování - podmínky, specifika jednotlivých nosičů
 - očista
 - obaly, stavění
 - manipulace
 - transport

Bubble Bath

r e c o r d s

Zásady ochrany a digitalizace ZN (2)

- **Návrh modelového řešení pro dlouhodobé uchování vybraných typů zvukových dokumentů v paměťových institucích České republiky.**

Novotná, Helena. Brno, 2018. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Michal Hora.

- **METODIKY:** (více viz dále):
 - Manipulace s historickými nosiči a jejich ochrana
 - Digitalizace etiket gramofonových desek
 - Digitalizace fonografických válečků

Základy digitalizace ZN

- vlastní proces digitalizace – workflow, přístroje
- Standardy procesu a vhodný SW
- vytváření standardního počtu kopií (master, uživatelská, archivní)
- popisná, technická, strukturální a administrativní metadata
- repozitáře a dlouhodobé uložení dat
- obsahová a bitová ochrana
- digitální kurátorství
 - semináře v NTK: Michal Konečný
 - 2019 v rámci AKM: Bertram Lyons

výzkum je součástí projektu [Nový fonograf](#)

Situace v zahraničí

- rozvíjí se i ve státech “rozvojových” (Afrika apod.)
- mezinárodní odborné asociace, národní spolky
- velké instituce a týmy odborníků (British Library, Phonogramm Archiv, Austrálie, Afrika....)
- existence velkých projektů (Save our Sound, ...)
- dotováno státem, součástí běžné činnosti
- digitalizace ve velkém rozměru
- velká pozornost věnována orální historii
- výměny odborníků mezi zeměmi, stáže...
- projekty podporované/dotované ze strany států ...

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Příklady asociací apod.

iasa

International Association of Sound
and Audiovisual Archives

Internationale Vereinigung der
Schall- und audiovisuellen Archive

Association Internationale d'Archives
Sonores et Audiovisuelles

Asociación Internacional de Archivos
Sonores y Audiovisuales

ASSOCIATION
FOR RECORDED
SOUND
COLLECTIONS

Gesellschaft für Historische Tonträger

IASA - Discography Committee

The IASA logo, consisting of the lowercase letters 'iasa' in a green, sans-serif font, enclosed within a white square border.

International Bibliography of Discographies

A Worldwide Collaborative Project
Initiated by the IASA Discography Committee

Peter Laurence and Filip Šír

HARVARD
UNIVERSITY

NATIONAL
MUSEUM

Příklady dobré praxe v zahraničí

- [Trove - National Library of Australia](#)
- [Classical Discography](#)
- [Jazz Discography Project](#)
- [National Jukebox](#) - *Knihovna Kongresu - Library of Congress*
- [British Library Sounds](#)
- [Das Phonogrammarchiv](#)
- [Das Deutsche Musikarchiv](#)
- [UCSB Cylinder Audio Archive](#) -
- [DAHR – Discography of American Historical Recordings](#)
- [The Lindström Project](#)
- [DISCOGS](#) komerční, zprostředkování prodeje, celosvětová produkce, včetně nahrávek československých, dobrá struktura

Internet Archive - Great 78 Project

THE GREAT 78 PROJECT

Preservation, Research & Discovery

Brewster Kahle, Internet Archive
George Blood, George Blood, L.P.

<http://Great78.archive.org> @great78project

Premisy

- **Zvukové kulturní dědictví** na území České republiky více než **120 let.**
- Jeho **ochranu** lze zajistit **digitalizací**, ale bez předem uskutečněné kvalitní **evidence** nelze přistoupit ke kvalifikovanému výběru.
- Tyto kroky musí být **koncepční** a **koordinované** na **všech úrovních**, včetně národní.
- Bez **finančního** a personálního zajištění toto nelze uskutečnit a hrozí **nenávratný zánik** obsahu.

Péče o zvuk v ČR

- **Která instituce v ČR nyní pečuje o zvukové nosiče/dokumenty/sbírky?**
- **Kdo by to měl dělat?**

Péče o zvuk v ČR - otázky

- ? obdoba Národní knihovny, -muzea, -galerie,
- -archivu, -filmového archivu...
- ARCHIVNÍ FUNKCE !?
- ? Kooperace mezi institucemi?
- ? koncepce na národní úrovni?
- ? metodiky, standardy?
- ? Best practice?

„Národní fonotéka“ - obsah

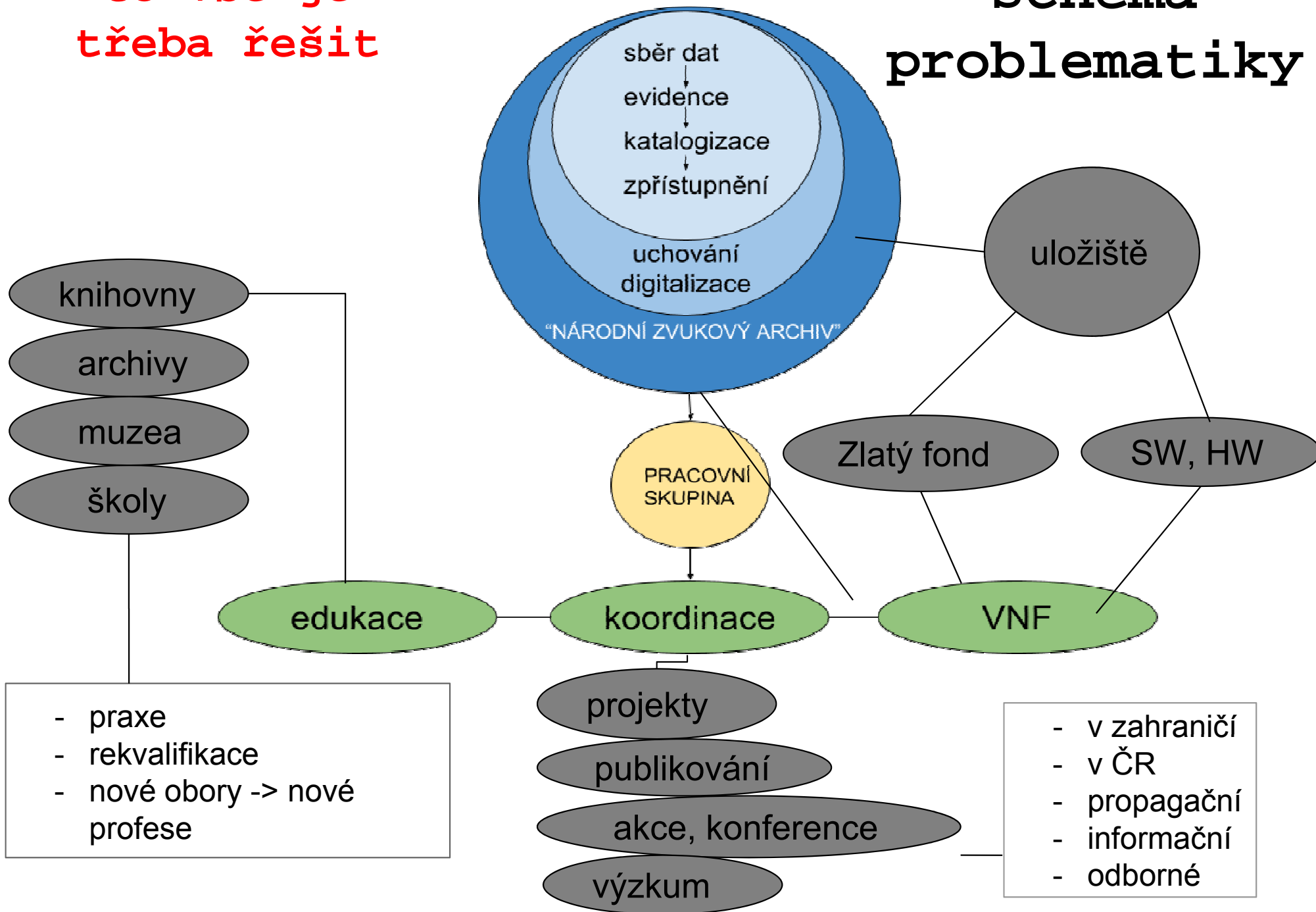
- Hudba
- Mluvené slovo
- Jazyk
- Literatura
- Divadlo
- Tanec
- Tradice

K čemu tento obsah poslouží

- Historie (muzikologie, teatrologie atd.)
- Dějiny a vývoj interpretace
- Estetika, dobový vkus, preference
- Obrazové umění – etikety desek, fonopohlednice
- Historie a vývoj technologií a zvukového průmyslu
- Vývoj technik zvukového záznamu
- Tradice, kultura jazyka, identita národa....
- Ekonomické a sociologické aspekty

Co vše je třeba řešit

Schéma problematiky

• Sbírkky / Fondy:

- Archiv Českého rozhlasu
- Supraphon
- České muzeum hudby - NM
- Soukromá sbírka G. Goesela
- Archiv města Ústí nad Labem (Keiserova sbírka)
- AMU, JAMU
- KJM a MZK v Brně
- Národní technické muzeum

• Osobnosti:

- Gabriel Gössel
 - Filip Šír
 - Helena Novotná
 - Iva Horová
- <https://novyfonograf.cz/tymy/pracovni-tym/>

Aktuální situace v ČR - negativa

- v ČR neexistuje:
 - kompletní evidence o domácí produkci
 - soupis všech institucí, spravujících ZN
 - kompletní informace o stavu fondů ZN a stavu jejich zpracování
 - souborné diskografické publikace
 - evidence již digitalizovaných záznamů
 - koordinační centrum všech aktivit jednotlivých institucí
 - finanční účelová podpora státu
- nemůžeme se měřit se zahraničím (nemáme zdigitalizováno)
- ani se zapojit se do projektů (Europeana Sounds)

Situace se pomalu zlepšuje

- Státní kulturní politika
- Koncepce rozvoje knihoven 2015-20 a zejména 2020 – 25 (27)
- zastoupení v ÚKR
- Návrh koncepce pro ochranu, digitalizaci a zpřístupňování....
- dotační programy
- výuka, semináře aj. vzdělávací akce
- špičkové digitalizační pracoviště v Národním muzeu
- silné kontakty se zahraničím (konference, osobní....)
- metodiky, průzkumy sbírek, projekty, zpřístupnění

Státní kulturní politika 2015-2020

3.3.2.A: Koncepce ochrany a zpřístupnění zvukových dokumentů jako významné součásti kulturního dědictví

3.3.2.B: Vybudování metodického a digitalizačního centra pro záchranu zvukových dokumentů v **Moravské zemské knihovně v Brně ve spolupráci s Národním muzeem (ČMH)**

3.3.2.C: Zajistit dlouhodobé úložiště pro uchování a zpřístupnění zvukových dat v rámci resortního LTP systému Ministerstva kultury

3.3.2.D: Provozovat a rozvíjet portál **Virtuální národní fonotéka** (role sektorového agregátora)

Státní kulturní politika 2020 -

3.3.2.A: Koncepce ochrany a zpřístupnění zvukových dokumentů jako významné součásti kulturního dědictví

3.3.2.B: Vybudování metodického a digitalizačního centra pro záchranu zvukových dokumentů v **Moravské zemské knihovně v Brně ve spolupráci s Národním muzeem (ČMH)**

3.3.2.C: Zajistit dlouhodobé úložiště pro uchování a zpřístupnění zvukových dat v rámci resortního LTP systému Ministerstva kultury

3.3.2.D: Provozovat a rozvíjet portál **Virtuální národní fonotéka** (role sektorového agregátora)

Koncepce rozvoje knihoven 2021 – 27

Priorita č. 4

Podpora trvalého uchování a zpřístupnění tradičních textových dokumentů

Viz bod 6:

Samostatná část koncepce – ochrana zvukových dokumentů ohrožených degradací nosiče

Implementace Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2021- 2027 s výhledem do roku 2030

Vybudovat Národní zvukové centrum s cílem zajistit finanční a organizační podporu oblasti zpracování, digitalizace a ochrany zvukových dokumentů

Koncepce ochrany, digitalizace a zpřístupňování zvukových dokumentů v paměťových institucích ČR r. 2015

Obsah:

- typy nosičů a hrozby degradace
 - historie zvuku a snah o “Národní fonotéku”
 - evidence a průzkumy
 - aktéři a spolupráce
 - edukace
 - digitalizace a technologie
-
- **GÖSSEL, Gabriel, Iva HOROVÁ, Michal INDRÁK, Filip ŠÍR, Michal ŠKOPÍK a Petr ŽABIČKA.**
Návrh Koncepce pro ochranu a zpřístupňování zvukových dokumentů v ČR. 2015.
(dostupná na [portále NF](#))

Z obsahu Koncepce

aktéři a spolupráce:

- národní úroveň
- instituce všech typů
- soukromé a komerční subjekty
- různé profese:

muzikologové, knihovníci, archiváři, historikové, IT specialisté, zvukaři, vydavatelé

edukace:

- převzetí znalostí starší generace
- výchova nových odborníků
- nové profese
- nová kurikula

Výstupy (1)

- **Publikace:**
 - Český katalog nahrávek ...ESTA 1930-1946
 - Gramatika etiket gramofonových desek
 - Recorded Sound in Czech Lands 1900-1946
 - Sto plus jedna etiketa: nahrávky na gramodeskách z éry mechanického záznamu zvuku 1900-1926
 - Bohemia on Records / Krajané za velkou louží
 - Sto plus dvě etikety
- Články:

Recorded Sound in the Czech Lands, 1900 - 1946

Určena především pracovníkům paměťových institucí, průvodce světem etiket historických gramofonových desek.

Obsahuje soupis základních identifikačních znaků, jako jsou matriční, objednací či katalogová čísla a jejich časový řád.

Zařazeny jsou především firmy, které v letech 1900-1946 nahrávaly snímky s českými umělci, bylo je možné zakoupit na domácím trhu, či se s nimi v pozdější době setkávat také ve fondech a kolekcích paměťových institucí.

[GÖSSEL, Gabriel a ŠÍR, Filip. Recorded sound in Czech Lands 1900-1946. 1. edition. Brno: The Moravian Library, 2016. 205 stran. ISBN 978-80-7051-218-0.](#)

Gramatika etiket gramofonových desek

Je prvním uceleným příspěvkem k mapování historie zvukového průmyslu na území českých zemí resp. Československé republiky.

Přináší údaje excerptované z dobového tisku, odborných publikací a firemních katalogů, poznatky získané zkoumáním fyzicky nalezených gramodesek a dalších zdrojů.

[GÖSSEL, Gabriel a Filip ŠÍR. Gramatika etiket gramofonových desek: pomůcka pro katalogizaci historických desek z let 1900-1946. Praha: Národní muzeum, 2016. 80 stran. ISBN 978-80-7036-517-5.](#)

**NÁRODNÍ
MUZEUM**
NENÍ JEN
JEDNA
BUDOVA

Digitální knihovna

K5 Pokročilé vyhledávání Domů Nápověda Přihlášení Registrace english česky

Výsledky 271 dokumentů Seřadit: Abecedně 1 sloupec

Použitá omezení

- Typ dokumentu: Kolekce nahrávek

Jazyk

- němčina (2)
- slovenština (2)
- angličtina (1)
- italština (1)
- žádný lingvistický obsah (1)

Klíčová slova

- divadelní inscenace (1)
- divadelní osvětlení (1)
- divadelní režie (1)
- divadelní režiséri (1)
- experimental theater (1)
- experimentální divadlo (1)
- theater direction (1)
- theatre stages (1)
- ...

Autoři a spoluautoři

- Akademičeskij muzykal'nyj teatr imeni K.S. Stanislavskogo i V.I. Nemiroviča-Dančenko. Orkestr (1)
- Aleš, Mikoláš (3)
- Allier, Gabriel (1)
- Amato, Giorgio (3)
- Armádní opera. Sbor (1)
- Bachtík, Josef (1)
- Baldová, Zdeňka (2)
- Balling, Karel (3)

Das alte Spiel vom jedermann: "Das Geld"
Hofmannsthal, Hugo von; Moissi, Alexander; S. Fischer Verlag

Kolekce nahrávek

Am Elternggrab
Winter-Tymian, Emil; Seifert, Johannes

Kolekce nahrávek

An den Mond ; Monolog aus "Faust"
Goethe, Johann Wolfgang von; Moissi, Alexander

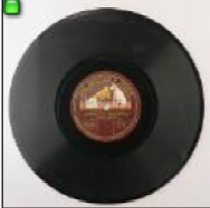
Kolekce nahrávek

An der schönen blauen Donau : Walzer
Strauss, Johann; Ivanovici, Iosif

Kolekce nahrávek

"Andulíčka" : z revue "Kdybych byl prezidentem" ; Páni muzikanti : písnička
Hašler, Karel

Kolekce nahrávek

Antigone
Sofoklés; Stiebitz, Ferdinand; Dostal, Karel; Karen, Bedřich; Boháč, Ladislav; Půlpánová, Božena; Scheinplugová, Olga; Národní divadlo v Praze

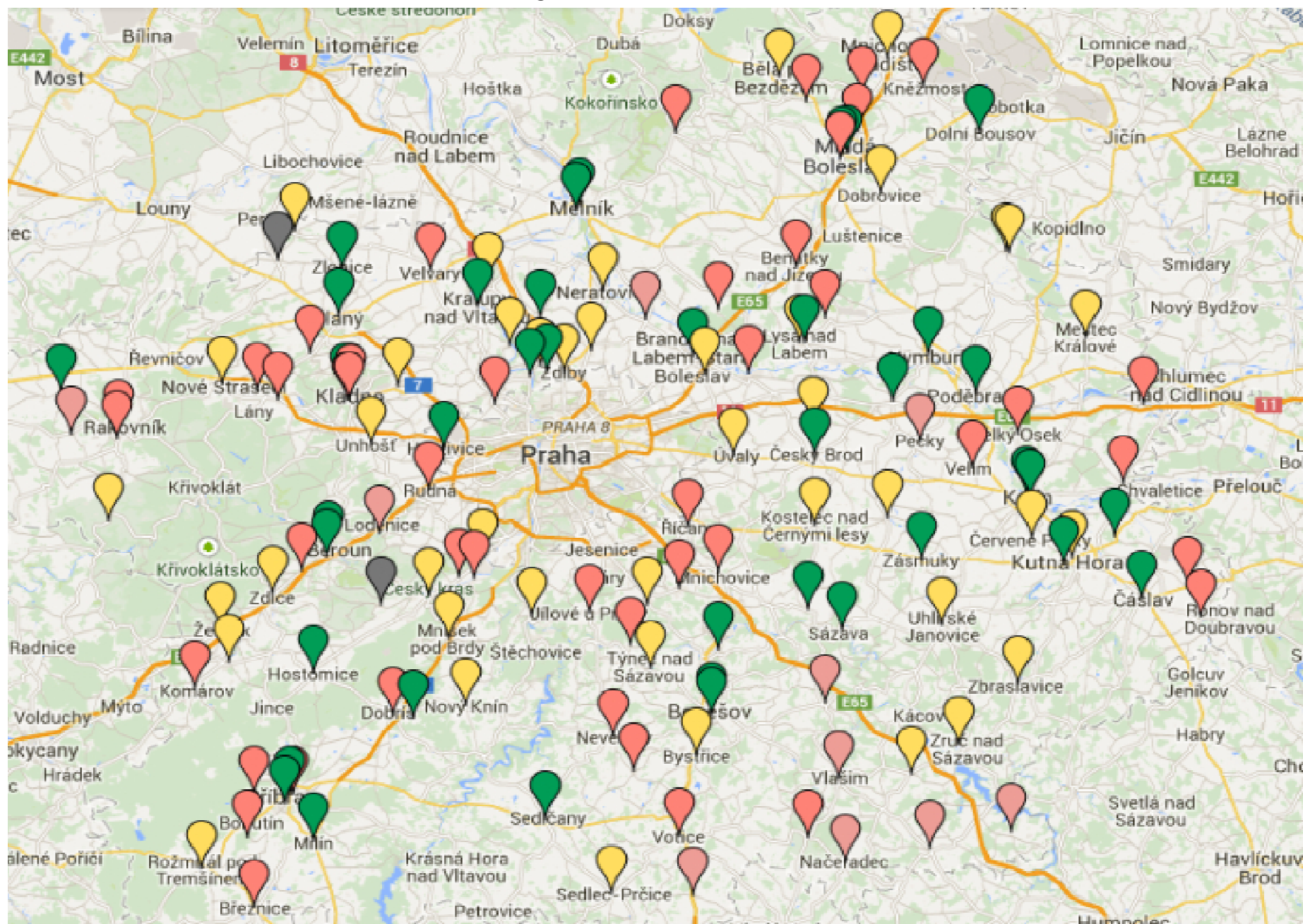

Kolekce nahrávek

Výstupy (2)

- **Průzkumy:**
 - se studenty KISK od r. 2013
 - zaměřeno na kraje, zjišťování existence nosičů
 - postupně další kola upřesňování
 - rozšiřování dotazů
- **Projekty** – viz dále
- **Konference – Prezentace (IASA, ARSC)**
 - domácí konference, semináře – cykly apod.
- **Metodiky** – viz dále

Ukázka výsledků průzkumu

DKRVO - vědecké projekty v NM

2017/44 **Průzkum fondu Českého muzea hudby se zaměřením na českou produkci standardních gramofonových desek o velikosti 30 cm do roku 1946** (Filip Šír)

2017/45 **Výzkum produkce zvukového průmyslu pro krajany ve Spojených státech amerických** (Filip Šír)

2017/46 **Průzkum fondu magnetofonových páسů z fondu Českého muzea hudby se zaměřením na elektroakustickou tvorbu do roku 1989** (Petr Ferenc)

Výsledky: články, databáze, monografie, workshopy

(Virtuální) Národní fonotéka - stručná historie

- **konec 90. let** - České muzeum hudby (Národní muzeum) + Moravská zemská knihovna v Brně → neúspěšné granty
- stále scházelo (a schází):
 - národní instituce pro zvuk = standardy, metodologie....
 - komplexní přehled o zvukových sbírkách + institucích
 - evidence probíhající digitalizace
- **2012** - VNF vznikla v Moravské zemské knihovně
- **2015–2016** - nedostatek pracovních a finančních kapacit
- **2017** - VNF přemístěna do Národní technické knihovny
- **2020** - přejmenována na **Národní fonotéka**

Dostupnost nahrávek v ČR

- **Jaké znáte možnosti přístupu k**
- **a) k informacím (katalog/databáze)**
- **b) k obsahu (možnost poslechu)**

Co je (virtuální) Národní fonotéka

- **webový portál – brána do světa zvuku.CZ**
- Jádrem tvoří specializovaná **databáze**, poskytující informace o:
 - **existenci, umístění a formátu** zvukových záznamů
 - online přístup bez jakýchkoliv omezení
- vzniká sklízením z různých zdrojů z
- obsahuje informace o všech typech nosičů s různým typem obsahu (hudba, slovo, zvuky..)
- spojuje **různé tvůrce metadat** (*knihovny, archivy, nahrávací firmy, soukromé instituce, jednotlivce*)

<https://www.narodnifonoteka.cz/>

NTK VIRTUÁLNÍ NÁRODNÍ FONOTÉKA

 10 položek To se mi líbí 170

[Hledat](#) [Pokročilé vyhledávání](#)

Možnosti vyhledávání

- Historie vyhledávání
- Pokročilé vyhledávání

Objevte více

- Procházení katalogu

...aby každý stát soustředil a uchoval v nějaké národní diskotéce cenné desky obsahující jednak národní folklór, jednak vynikající díla domácích skladatelů nebo výkonných umělců a uměleckých souborů, pokud jsou nahrána na gramofonových deskách. Tak by vznikl skutečný archiv národní hudby v autentickém a vrcholném provedení, archiv sloužící k mezinárodní propagaci domácího umění, k rozšiřování rádiem, k vědeckému studiu atd. – vše jistě žádoucí.

Karel Čapek

O projektu

Obsah a cíle VNF

Virtuální národní fonotéka má za cíl informovat o existenci, místě uložení a podobě daného zvukového dokumentu.

Poskytovatelé dat

 MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA

 Národní knihovna České republiky National Library of the Czech Republic

 ÖSTERREICHISCHE NATIONALBIBLIOTHEK

 Český rozhlas

 SUDAPHON

 Městská knihovna v Praze

 Bibliothek Liberec
 Knihovna Liberec
 Library Liberec

 1415
 BATOŮV INSTITUT

 KRAJSKÁ KNIHOVNA FRANTIŠKA BARTOŠE VE ZLÍNĚ

 KRAJSKÁ KNIHOVNA VYSOČINY

 KMHR
 Knihovna města Hradce Králové

 Knihovna Jiřího Mahena v Brně

 Městská knihovna v Přerově

 Městská knihovna v Přerově

 Knihovna Pedagogický ústav

 Městská knihovna Ústí nad Orlicí

 Radioteka.cz

 RADIOERVIS

 audioteka.cz

 SEVEROČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA ÚSTÍ NAD LABEM

 Knihovna Plzeň

 Archiv české a slovenské filmové hudby

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

The screenshot shows a web browser window with the URL narodnifonoteka.cz. The website header includes the logo, navigation links (Co nabízíme, O portálu, Spolupráce, Informujeme, Kontakty), a search button labeled 'VYHLEDÁVÁNÍ', and a Facebook icon. A search bar with the placeholder 'Zadejte hledaný výraz' is visible. A dark blue navigation menu is open, listing the following items: KATALOG ZÁZNAMŮ, REFERENČNÍ BÁZE, TERMINOLOGIE, ADRESÁŘ, ZAJÍMAVÉ ZDROJE, and POSLECHNĚTE SI. Below the menu is a large banner with the text 'Mapujeme a zpřístupňujeme zvukové kulturní dědictví ČR'. The browser's taskbar at the bottom shows several open PDF files and a 'Zobrazit vše' button.

Instituce přispívající do NF

- sklízíme data ze 25 institucí
- knihovny (celkem 19)
 - Knihovna Jiřího Mahena v Brně (53 000 z.)
 - Knihovna města Hradce Králové (48 600 z.)
 - Městská knihovna v Praze (45 800 z.)
 - Moravská zemská knihovna (34 400 z.)
 - Národní knihovna ČR (27 300 z.)
- další instituce
 - Národní muzeum (7 800 z.)
 - Česká televize - Archiv (10 400 z.)
 - Český rozhlas - Radiotéka (984 z.)
 - Audioteka.cz
 - Supraphon (25 700 z.)

Portál NF - jak funguje

- volně dostupný open source software (VuFind)
- harvesting (sklizení) dat
 - převážně s využitím **OAI-PMH**
 - příp. jednorázová dávka
- založeno na **MARC 21** (XML)
- unikátní **systemové číslo** záznamu
- **deduplikace** importovaných/zobrazovaných záznamů
- zpřístupnění 1x s uvedením všech vlastníků

Portál NF - spolupráce s dodavateli

- smlouva o spolupráci
- d. pravidelně přispívá do VNF svými záznamy
- d. zodpovídá za obsahovou i formální správnost předávaných dat
- společné doladování sporných údajů, zobrazení apod.
- údaj o dostupnosti primárního dokumentu

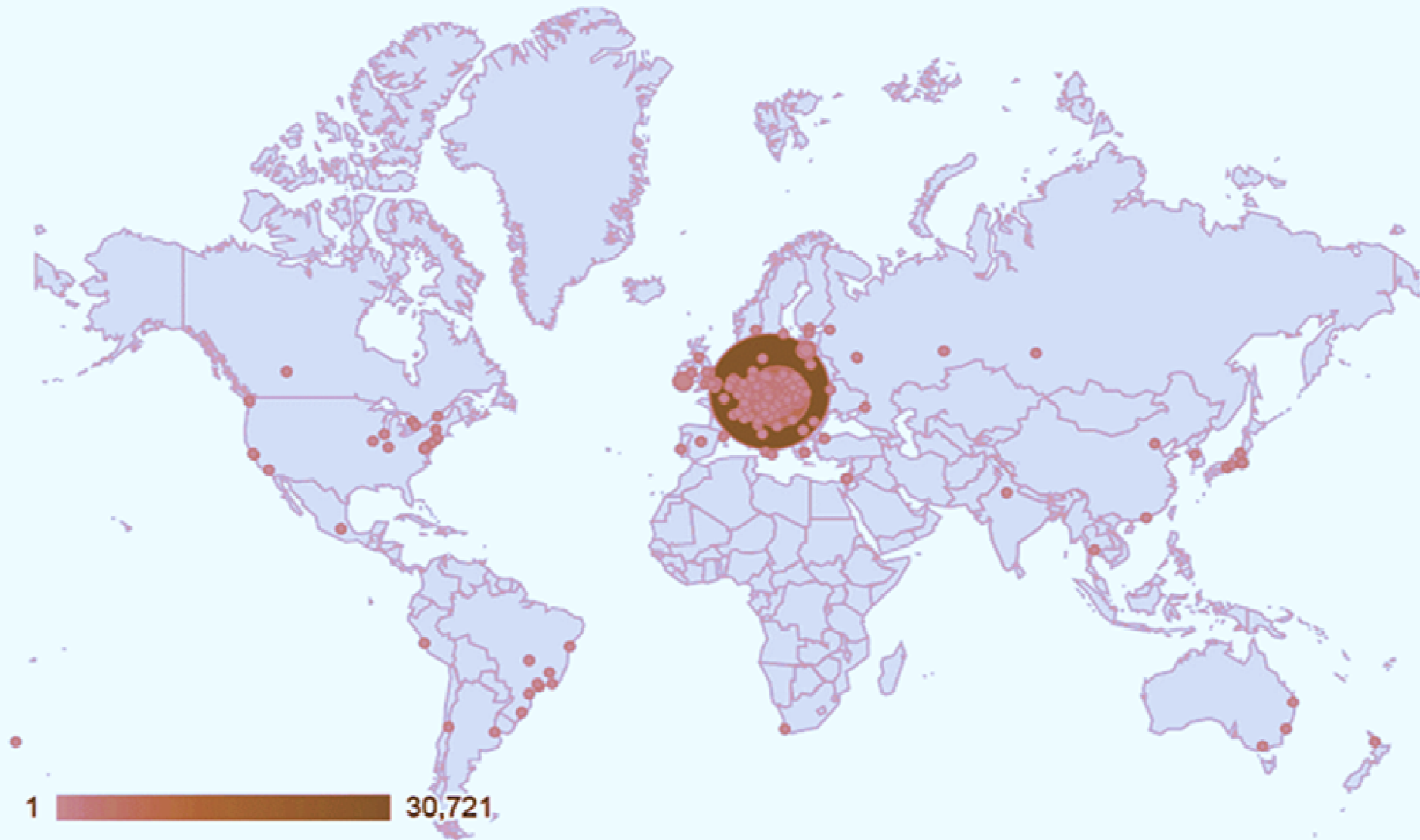

Portál NF – proč je jedinečný?

- souborný katalog zvuku v České republice
- neobsahuje jen hudbu, ale “**orální historii**”, rozhlasové vysílání, zvuky, atd.
- spojuje **různé tvůrce metadat (různá kvalita záznamů)**
- nejen katalog, ale též **místo pro poslech**:
 - přehrávání vybraných nahrávek (v souladu s **copyrightem!**)
- obohacení bibliografických záznamů o **aktivní odkazy**:
 - na digitalizovanou verzi
 - do e-shopů
 - na web vlastníka záznamu
 - na další příbuzné/relevantní weby

Návštěvnost máme i ze světa...

Vše

Hledat

Pokročilé vyhledávání

Home > Vyhledávání:

Rok vydání

Zobrazuji 1 - 10 z 330,019 pro vyhledávání: ". [✉ Poslat e-mailem](#)

Vybrat vše

Výsledků na stránku

10

Seřadit podle

Relevance

1

Alba
CD

Sunday music : Laudes ; Hommage à Dietrich Buxtehude : toccata fugue for organ

Hlavní autor Eben, Petr, 1929-2007

Vydáno 1990

Instituce:

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Moravská zemská knihovna

Supraphon

[Koupit nebo přehrát na www.supraphonline.cz.](#)

2

Alba
CD

Michal Tučný ve valdickém lapáku

Hlavní autor Tučný, Michal, 1947-1995

Vydáno 1991

Instituce:

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Moravská zemská knihovna

Supraphon

[Koupit nebo přehrát na www.supraphonline.cz.](#)

Upřesnit hledání

VYDAVATEL

Supraphon

25,438

KTN

7,310

Panton

4,487

Supraphon a.s

2,020

Deutsche Grammophon

1,544

Opus

1,090

[více ...](#)

INSTITUCE

Městská knihovna v

Praze

37,582

Supraphon

24,330

Moravská zemská
knihovna

24,194

Středočeská vědecká
knihovna v Kladně

20,618

Knihovna Jiřího Mahena v
Brně

19,086

Národní knihovna České
republiky

19,063

[více ...](#)

Vše

Hledat

Pokročilé vyhledávání

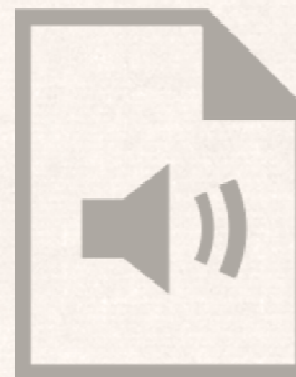
Vyhledávání / Rozhlasová historie 1923-2013... / Obsah

Rozhlasová historie 1923-2013 MP3

Rozhlasová historie 1923-2013 - audiokniha obsahuje 116 reportáží, záznamů, projevů a zajímavostí z 90 let rozhlasového vysílání. Uslyšíte Tomáše G. Masaryka, Tomáše Baťu, Edvarda Beneše, Josefa Suka, Jiřího Voskovce a Jana Wericha, Miladu Horákovou, Martina Friče, Emila Háchu, Klementa Gottwalda, J...

Celý popis

Další autoři:	Masaryk, Tomáš Garrigue, Baťa, Tomáš, Beneš, Edvard, Suk, Josef, Voskovec, Jiří, Werich, Jan, Horáková, Milada, Frič, Martin, Hácha, Emil, Gottwald, Klement, Masaryk, Jan, Slánský, Rudolf, Nejedlý, Zdeněk, Novotný, Antonín, Havel, Václav, Kyncl, Karel
Médium:	Elektronická data
Instituce:	Audiotéka
Vydáno:	RadioServis
Témata:	divadlo, rozhlas, televize
Externí odkaz:	Koupit nebo přehrát ukázkou na www.audioteka.cz
Fyzický popis:	elektronický zdroj
Doba přehrávání:	11:55:00
Shrnutí:	Rozhlasová historie 1923-2013 - audiokniha obsahuje 116 reportáží, záznamů, projevů a zajímavostí z 90 let rozhlasového vysílání. Uslyšíte Tomáše G. Masaryka, Tomáše Baťu, Edvarda Beneše, Josefa Suka, Jiřího Voskovce a Jana Wericha, Miladu Horákovou, Martina Friče, Emila Háchu, Klementa Gottwalda, Jana Masaryka, Rudolfa Slánského, Zdeňka Nejedlého, Antonína

Vytvořit citaci

Poslat emailem

Exportovat záznam

Podobné jednotky

Rozhlasová historie : 1923-2013
Vydáno: (2013)

 Loupežnická historie MP3
Hlavní autor: Grym, Pavel
Vydáno: ()

 Filosofská historie MP3
Hlavní autor: Jirásek, Alois
Vydáno: ()

 Lidožroutská historie
Hlavní autor: Hašek, Jaroslav,
1883-1923
Vydáno: (2011)

 Rozhlasová historie : od roku 1923 do současnosti
Vydáno: (1998)

Rozhlasová historie 1923-2013

Délka: 11 hodin 55 minut

Interpret: Tomáš Garrigue Masaryk, Tomáš Baťa, Edvard Beneš, Josef Suk, Jiří Voskovec, Jan Werich, Milada Horáková, Martin Frič, Emil Hácha, Klement Gottwald, Jan Masaryk, Rudolf Slánský, Zdeněk Nejedlý, Antonín Novotný, Václav Havel, Karel Kyncl

Kategorie: Divadlo, rozhlas, televize

Vydavatel: RadioServis

Typ: Audiokniha kompletní

Formát: MP3 ke stažení

Pustit ukázkou

0:00

Supraphon

Vlastní historicky významný a rozsáhlý archiv...

Pokus o zpřístupnění: Digitální Archiv v NTK

100 000 skladeb

- 55 000 skladeb populární hudby
- 30 000 nahrávek vážné hudby
- 8 000 skladeb folklórních nebo dechovky
- 3 000 nahrávek jazzu
- 5 000 nahrávek mluveného slova

WiFi
NTK-Simple

Národní fonotéka nové generace

- nový grafický design a barevnost
- nové logo
- nové součásti portálu
- nové zapojení dat
- nové SW řešení

- Zvyšování poslechových nabídek:
 - přehrávání digi nahrávek (v souladu s **copyrightem!**)

Portál NF - projekt VISK 1 - rok 2020

- 2 semináře a přednáška
- Tvorba nového webu portálu a jeho nasazení
- Zapojení původních dat do nového portálu
- Zapojení nových součástí portálu:
 - referenční databáze: metodiky, infozdroje, kontakty, články...)
 - terminologický slovník
 - adresář: asociace, instituce

Nová vizuální komunikace
Národní fonotéka

Černá verze

Barevná verze

3. Barvy a piktogramy

Barva

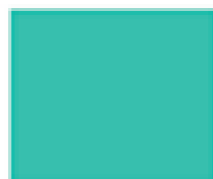
HEX: #aaf7c
RGB: 203, 242, 124
CMYK: 16%, 0%, 49%, 5%

Barva

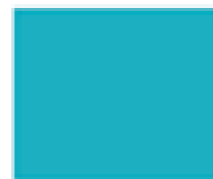
HEX: #9ee999
RGB: 158, 232, 157
CMYK: 32%, 0%, 47%, 9%

Barva

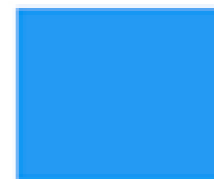
HEX: #26a69e
RGB: 45, 162, 174
CMYK: 77%, 0%, 9%, 35%

Barva

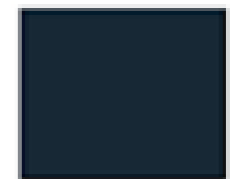
HEX: #006664
RGB: 0, 102, 100
CMYK: 100%, 11%, 0%, 33%

Barva

HEX: #0066ff
RGB: 0, 102, 255
CMYK: 100%, 11%, 0%, 33%

Barva

HEX: #001c29
RGB: 15, 28, 41
CMYK: 62%, 27%, 0%, 84%

Wax

Gramo

Magnetic

Tape

CD

File

Portál NF - současnost

- 1 pracovní úvazek hrazen v NTK
- rozvoj díky dotacím z projektu VISK 1
- po celý rok 2021 stagnace, problémy = katalog je nedostupný
- Plány:
 - Český rozhlas – celý zvukový archiv
 - Supraphon – celý zvukový archive
 - HIS, IDU, AMU, presidentský archiv.....
- NTK se dále nemůže o portál starat, hledá nástupce

Jedná se o další existenci a budoucnost portálu, a nejen jeho....

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Projekty zaměřené na zvukové nahrávky v ČR

- Víte o nějakém současném projektu?
- Nebo o instituci, která se ZN věnuje?

Projekt NAKI II 2018-2022

- **Nový fonograf:** naslouchejme zvuku historie. Vytvoření **postupů a nástrojů** pro **evidenci, digitalizaci, zpřístupnění a dlouhodobou ochranu zvukových záznamů** na historických nosičích v **paměťových institucích**.

Globální cíl č. 2: Kulturní dědictví

Specifický cíl č. 2.1 Výzkum a jeho uplatnění - kulturní dědictví a území s historickými hodnotami

Specifický cíl č. 2.2 Technologie a postupy pro ochranu kulturního dědictví

NÁRODNÍ
MUZEUM

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

KNIHOVNA

AKADEMIE VĚD ČR

NOVÝ FONOGRAM

NASLOUCHEJME ZVUKU HISTORIE

Základní údaje o projektu

- Na léta 2018 – 2022
- Rozpočet celkem 25 mil.
- Řešitelský tým: celkem 11 osob
- Počet všech hodnocených výstupů: celkem 22
- Výstupy - typy: metodiky, odborné články, workshopy, výukový předmět, databáze, diskografie, monografie

Téma a cíle projektu

- Vytvoření a ověření základních postupů v oblasti ochrany, popisu, uchovávání, digitalizace a zpřístupňování historických zvukových nosičů tj.

- fonoválečky
- šelakové desky

v souladu s mezinárodními standardy, praxí a na základě dosavadních výsledků výzkumu v této oblasti.

Nejde o digitalizaci v masovém měřítku, ale o výzkum

https://novyfonograf.cz/

Zimbra: Přijaté (9)

Výsledky vyhledávání – Disk Goo

BAAC IASA New Phonograph - P

Nový Fonograf - Digitalizujeme, e

novyfonograf.cz

**NOVÝ
FONOGRAF**
NASLOUCHEJME ZVUKU HISTORIE

[O PROJEKTU](#)

[VÝSTUPY PROJEKTU](#)

[NAHRÁVKY](#)

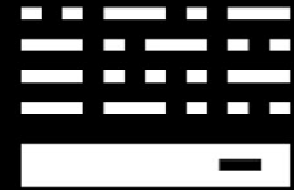
[TÝMY](#)

[AKTUALITY](#)

NASLOUCHEJME ZVUKU HISTORIE

Tento web vám přináší nejen informace o projektu, ale věnuje se i širokému spektru zajímavostí z daného oboru.

Dílčí témata projektu

- Manipulace a nakládání se zvukovými nosiči
- Efektivní postupy digitalizace, včetně kritérií co digitalizovat
- Digitalizace etiket a jejich zpřístupnění
- Zmapování problémů popisu ZD s ohledem na potřeby správy sbírek
- Návrh na sjednocení pohledu na popis (knihovny + muzea + archivy)
- Metoda a nástroj rychlé evidenci nezpracovaných sbírek
- Zpřístupnění sbírek ZD, ideálně obohacených o kontext (noty, interpreti, vydavatelé....)
- Ochrana a správa digitalizovaných dat (z nosičů)
- Výuka mladé generace (MU Brno)

Hlavní výstupy projektu

- Metodiky
- Monografie v přípravě (2022):
 - **Digitalizace zvukových dokumentů: aktuální situace, problémy, možnosti (KISK)**
 - **Historie snah o vybudování národního zvukového archivu (Národní muzeum)**
- Články
- Modul Přehrávač v Krameriovi
- Modul pro fonoválečky v ProArc
- Národní diskografická databáze
- Nový předmět na KISKu a workshopy
- Zmapování problémů popisu ZD s ohledem na potřeby správy sbírek

Manipulace s historickými nosiči a jejich ochrana

Postup ochrany a manipulace s historickými zvukovými nosiči se
zaměřením na fonografické válečky a standardní šelakové desky

schválena Ministerstvem kultury České republiky 25. 5. 2020

Anthony ALLEN, Martin MEJZR, Helena NOVOTNÁ

<https://novyfonograf.cz/standardy/manipulace-s-historickymi-zvukovymi-nosici-a-jejich-ochrana/>

Archivní záznam věrohodného obrazu etikety gramofonové desky

Standardní postupy digitalizace s důrazem na tiskovou reprodukci etikety za účelem jejího dlouhodobého uchování.

schválena MK ČR 21.9.2021

**Ladislav BĚZDĚK, Gabriel GOSSEL, Michal
STUDNIČNÝ, Filip ŠÍR**

<https://novyfonograf.cz/standardy/zachyceni-verohodneho-obrazu-etiket-gramofonovych-desek/>

DIGITALIZACE ZÁZNAMU ULOŽENÉHO NA FONOGRAFICKÉM VÁLEČKU

popisuje postup vytvoření věrné digitální kopie záznamu
uloženého na fonografickém válečku, zahrnuje
manipulaci s médiem, práci se zvukovým záznamem a
vytvoření datového souboru včetně dokumentace
celého procesu

**Geoff TYSON, Marian SCHULLER, Matěj IŠTVÁNEK,
Filip ŠÍR**

Další průzkumy sbírek (1)

- zaměřeno hlavně na:
 - dohledávání sbírek a nosičů
 - zjištění jejich stavu (fyzického, digitalizováno?)
 - zjištění stavu jejich zpracování případně zpřístupnění
 - zaměřeno na muzea
 - doplnění mezer z předešlých průzkumů
 - zveřejnění výsledků včetně vedlejších (adresáře institucí)

průzkumy sbírek (2)

- I v rámci projektu Nový fonograf
- průzkum ve všech typech (knihovny, muzea, archivy)
- otázky ve 4 blocích:
 - obsah sbírky
 - způsob popisu
 - doplňování
 - zpřístupňování
- vytvoření adresáře
- příprava dotazníku
- vyhodnocení a vícenásobné využití výsledků
- potvrzeny velké rozdíly v praxi

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Doporučené zdroje

- Národní fonotéka: <https://www.narodnifonoteka.cz/>
- Nový fonograf: <https://novyfonograf.cz/>
- Ústřední knihovnická rada: <https://ukr.knihovna.cz/>
- Dotační program VISK: <http://visk.nkp.cz/>

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Děkuji za pozornost

Dotazy.....

PhDr. Iva Horová

iva.horova@techlib.cz